

Procediment d'actuació referent a l'ICAM (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques), la incapacitat temporal (IT) i permanent

Com a conseqüència de la difusió del nostre full informatiu sobre l'Icam, ens hem trobat amb la desagradable sorpresa que els i les usuaris de l'Icam no poden efectuar una de les reclamacions de les quals informem en el nostre full i a la qual haurien de tenir dret segons el "Real Decreto Legislativo 1/1994, de 20 de junio, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley General de la Seguridad Social, modificado por la Ley 40/2007, de 4 de diciembre, de medidas en materia de Seguridad Social" que en el seu article 128 diu:

"Capítulo IV. Incapacidad temporal. Artículo 128. Concepto.

1. Tendrán la consideración de situaciones determinantes de incapacidad temporal:

a. Las debidas a enfermedad común o profesional y accidente, sea o no de trabajo, mientras el trabajador reciba asistencia sanitaria de la Seguridad Social y esté impedido para el trabajo, con una duración máxima de trescientos sesenta y cinco días, prorrogables por otros ciento ochenta días cuando se presuma que durante ellos puede el trabajador ser dado de alta médica por curación.

Agotado el plazo de duración de trescientos sesenta y cinco días previsto en el párrafo anterior, el Instituto Nacional de la Seguridad Social, a través de los órganos competentes para

por incomparecencia injustificada a los reconocimientos médicos convocados por el Instituto Nacional de la Seguridad Social. De igual modo, el Instituto Nacional de la Seguridad Social será el único competente para emitir una nueva baja médica en la situación de incapacidad temporal cuando aquella se produzca en un plazo de ciento ochenta días posteriores a la antes citada alta médica por la misma o similar patología, con los efectos previstos en los párrafos siguientes.

En los casos de alta médica a que se refiere el párrafo anterior, frente a la resolución recaída podrá el interesado, en el plazo máximo de cuatro días naturales, manifestar su disconformidad ante la inspección médica del servicio público de salud, la cual, si discrepara del criterio de la entidad gestora, tendrá la facultad de proponer, en el plazo máximo de siete días naturales, la reconsideración de la decisión de aquella, especificando las razones y fundamento de su discrepancia.

Si la inspección médica se pronunciara confirmando la decisión de la entidad gestora o si no se produjera pronunciamiento alguno en el plazo de los once días naturales siguientes a la fecha de la resolución, adquirirá plenos efectos la mencionada alta médica. Durante el período de tiempo transcurrido entre la fecha del alta médica y aquella en la que la misma adquiera plenos efectos se considerará prorrogada la situación de incapacidad temporal.

Si, en el aludido plazo máximo, la inspección médica hubiera manifestado su discrepancia con la resolución de la entidad gestora, ésta se pronunciará expresamente en el transcurso de los siete días naturales siguientes, notificando la correspondiente resolución al interesado, que será también

La Llei Gral. de Seguretat Social d'àmbit estatal pot no ser aplicable a Catalunya perquè la nostra inspecció mèdica correspon també a l'ICAM

evaluar, calificar y revisar la incapacidad permanente del trabajador, será el único competente para reconocer la situación de prórroga expresa con un límite de ciento ochenta días más, o bien para determinar la iniciación de un expediente de incapacidad permanente, o bien para emitir el alta médica, por curación o

comunicada a la inspecció mèdica. Si la entitat gestora, en funció de la proposta formulada, reconsiderara el alta mèdica, se reconecrà al interessado la pròrroga de su situació de incapacidad temporal a todos los efectos. Si, por el contrario, la entidad gestora se reafirmara en su decisión, para lo cual aportará las pruebas complementarias que fundamenten aquélla, sólo se prorrogará la situación de incapacidad temporal hasta la fecha de la última resolución.

En el desarrollo reglamentario de este artículo, se regulará la forma de efectuar las comunicaciones previstas en el mismo, así como la obligación de poner en conocimiento de las empresas las decisiones que se adopten y que les afecten."

La causa que no puguin efectuar la reclamació a la qual es refereix la citada Llei general de seguretat social, que és d'àmbit estatal i que, en principi, afecta també a Catalunya, és el Decret 256/2003 de 21 d'octubre pel qual s'aproven els estatuts de l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques, DOGC núm 3999,30.10.2003, que atorga a l'Icam totes les funcions inspectores sobre incapacitats laborals. D'aquesta manera, la persona afectada no pot "en el plazo máximo de cuatro días naturales, manifestar su disconformidad ante la inspección médica del servicio público de salud, la cual, si discrepara del criterio de la entidad gestora, tendrá la facultad de proponer, en el plazo máximo de siete días naturales, la reconsideración de la decisión de aquélla, especificando las razones y fundamento de su discrepancia." ja que la inspecció mèdica del servei públic de salut (l'ICS en el cas de Catalunya) i l'entitat gestora són la mateixa, l'ICAM.

Des de la nostra assessoria jurídica estem estudiant la possible il·legalitat d'aquesta circumstància, però mentrestant, les persones afectades han de presentar la reclamació davant de la Inspecció Mèdica del mateix ICAM, si bé recomanem que mentre duri aquesta situació facin una reclamació al síndic de greuges.

També hem pogut saber que l'ICAM ha modificat les instruccions que facilita a les persones a qui dóna l'alta forçosa i ara afirma que la nova baixa que li pugui donar el seu metge l'ha de presentar "al més aviat possible" i no pas en 48 hores, tal com deia abans, per a la seva validació o no per part de l'ICAM.

Aprofitem aquesta segona versió del full informatiu per puntualitzar algunes explicacions, per tal que quedin més clares.

Informació sobre el procediment d'actuació referent a l'ICAM (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques), la incapacitat temporal (IT) i permanent

Hi ha molt poca informació del Departament d'Educació als treballadors i treballadores sobre com fa el control de l'absentisme laboral. En aquests moments, el Departament té un conveni amb l'ICAM perquè faci aquesta funció (resolució de 9 nov del 2006), de la qual no ha informat clarament els treballadors/es, tot i que afecta de manera directa les actuacions sobre el seu estat de salut.

Com a USTEC-STEs creiem que l'actuació del Departament en aquest aspecte està sent abusiva, ja que envia a l'ICAM persones que porten només dos o tres mesos de baixa i persones de les quals en coneix perfectament l'estat perquè les han estat visitat els seus tècnics i tècniques en salut pública o en medicina del treball.

Denunciem, doncs, que el Departament d'Educació fa d'aquest conveni amb l'ICAM una eina de pressió immoral

sobre el seus treballadors i treballadores, a qui coacciona per no agafar baixes o per agafar l'alta abans de la seva completa recuperació.

A més, l'actuació de l'ICAM és, com a mínim, sovint incorrecta, quan no és vexatòria, pel tracte que dóna a les persones malaltes que han de passar la revisió de la seva incapacitat temporal.

L'ICAM dóna sovint l'alta forçosa a persones que NO estan en condicions de treballar en la docència (sembla talment que no sàpiguen quines són les condicions de treball que tenen les persones a qui han de valorar). Això provoca situacions molt dures per a la persona afectada que no pot realitzar correctament la seva feina i per al centre on treballa, que en pateix les conseqüències. D'aquesta situació en deriven molts cops d'altres situacions molt pitjors que acaben agreujant la malaltia de la persona afectada i empitjorant les condicions de treball dels seus companys.

Però sembla que totes aquestes conseqüències no importen en absolut ni a l'ICAM ni al Departament d'Educació, que es desentén del problema que es crea en els seus centres.

Mentre intentem canviar aquesta situació a través dels delegats i delegades de prevenció i dels comitès de seguretat i salut (encara que diuen que aquest tema no és de la seva competència!!!), volem informar de quins són els procediments que actualment s'estan seguint.

Règim General de Seguretat Social

(Interins/es, laborals i d'altres no funcionaris de MUFACE). Aquí NO entren els de MUFACE que trien Seguretat Social. Totes les decisions de l'ICAM són vinculants per al

Departament que NO pot actuar d'ofici.

Incapacitat temporal:

1. L'ICAM pot requerir la persona en qualsevol moment a partir del dia de la baixa.
2. La persona està obligada a anar-hi, i ha de portar tots els informes mèdics que puguin avalar la seva baixa.
3. L'ICAM pot adoptar les següents decisions:
 - Ha de continuar de baixa.
 - Enviar la persona a especialistes de l'ICAM perquè en valorin el cas i decideixin en conseqüència.
 - No està totalment incapacitada per fer la seva feina (alta forçosa). En aquest cas la persona pot :
 - Fer una reclamació per escrit en el termini de 30 dies.
 - Ha de portar la nova baixa que li faci el seu metge (amb un informe ampliat de les seves causes) "al més aviat possible", segons el full que l'Icam facilita.
 - Segons la Llei General de la Seguretat Social, en el seu article 128, té 4 dies naturals per manifestar la disconformitat davant la Inspecció Mèdica del Servei públic de salut (en el cas de Catalunya també és l'ICAM).que si no està d'acord amb l'informe del metge avaluador de l'ICAM, té 7 dies per proposar la seva reconsideració. Mentre dura aquest temps de reclamacions es considera prorrogada la baixa fins a l'última resolució del metge o metgessa avaluadors de l'ICAM.
 - Tal com hem explicat en la introducció d'aquest full, en aquests moments el Decret 256/2003 de 21 d'octubre, atorga a l'Icam totes les funcions d'inspecció i, per tant, la reclamació s'ha de fer al mateix organisme',

en aquest cas la Inspecció del CAP de primària de l'ICAM. La nostra assessoria jurídica ho està estudiant.

- Recomanem també de fer una reclamació al síndic de greuges.
- A partir de l'alta forçosa, les baixes han de ser validades per l'ICAM durant un període de 6 mesos, tant si és pel mateix motiu com si és per un altre.

Incapacitat permanent

1. Aproximadament als 12 mesos de baixa, l'ICAM requereix la persona per avaluar si es reintegra a la feina, pot continuar 6 mesos més de baixa o s'inicia la incapacitat permanent.
2. Després de la pròrroga de 6 mesos (si és que li han donat), s'ha de pronunciar sobre la incapacitat permanent. En casos molt especials en què la continuïtat de la baixa comporti la reincorporació de la persona a la feina, per acabar un tractament o rehabilitació es podrà allargar la baixa fins a un màxim de 24 mesos.
3. La incapacitat permanent a la Seguretat Social pot ser:
 - Total (per a la seva feina només): 55% de la base reguladora si té menys de 55 anys i el 75% si en té més. Pot treballar en una altra cosa.
 - Absoluta. Tot tipus de feina: 100% de la base reguladora, però no pot treballar en res més.
 - Si no s'hi està d'acord es pot reclamar.

Règim de MUFACE

Incapacitat temporal:

1. L'ICAM pot requerir la persona en qualsevol moment a partir del dia de la baixa.
2. La persona està obligada a anar-hi, i ha d'aportar tots els informes mèdics que puguin avalar la seva baixa.
3. L'ICAM pot adoptar les següents decisions:
 - Ha de continuar de baixa.
 - Enviar la persona a especialistes de l'ICAM perquè en valorin el cas i decideixin en conseqüència.
 - No està totalment incapacitada per fer la seva feina i en recomana l'alta.

El dictamen de l'ICAM en el cas dels funcionaris/es de Muface, segons el Departament també s'ha de complir. És un organisme consultiu del Departament d'Educació per fer el control de baixes, però NO POT DONAR ALTES, NI VALIDAR O NO BAIXES. Per tant, si a un funcionari/a li diuen que ha d'agafar l'alta, aquest/a ha d'anar al Departament, preguntar què passa amb la seva llicència de malaltia i mentre no li deneguin la llicència, continua en situació de baixa.

Un cop denegada la llicència, pot tornar a demanar la baixa al metge i continuarà en aquesta situació mentre el Departament no li torni a denegar. L'ICAM NO és competent per validar-li o no.

La mala praxis de l'ICAM i del Departament

Hi ha molt poca informació del Departament d'Educació als treballadors i treballadores sobre com fa el control de l'absentisme laboral. En aquests moments, el Departament té un conveni amb l'ICAM perquè faci aquesta funció (resolució de 9 nov del 2006), de la qual no ha informat clarament els treballadors/es, tot i que afecta de manera directa les actuacions sobre el seu estat de salut.

Com a USTEC-STEs creiem que l'actuació del Departament en aquest aspecte està sent abusiva, ja que envia a l'ICAM persones que porten només dos o tres mesos de baixa i persones de les quals en coneix perfectament l'estat perquè les han visitat els seus tècnics i tècniques en salut pública o en medicina del treball.

Denunciem, doncs, que el Departament d'Educació fa d'aquest conveni amb l'ICAM una eina de pressió immoral sobre els seus treballadors i treballadores, a qui coacciona per no agafar baixes o per agafar l'alta abans de la seva completa recuperació.

A més, l'actuació de l'ICAM és, com a mínim, sovint incorrecta, quan no és vexatòria, pel tracte que dóna a les persones malaltes que han de passar la revisió de la seva incapacitat temporal.

L'ICAM dóna sovint l'alta forçosa a persones que NO estan en condicions de treballar en la docència (sembla talment que no sàpiguen quines són les condicions de treball que tenen les persones a qui han de valorar). Això provoca situacions molt dures per a la persona afectada que no pot realitzar correctament la seva feina i per al centre on treballa, que en pateix les conseqüències. D'aquesta situació en deriven molts cops d'altres situacions molt pitjors que acaben agreujant la malaltia de la persona afectada i empitjorant les condicions de treball dels seus companys.

Però sembla que totes aquestes conseqüències no importen en absolut ni a l'ICAM ni al Departament d'Educació, que es desentén del problema que es crea en els seus centres.

És convenient que la persona demani visita amb la metgessa del treball del Servei de Prevenció perquè faci un informe d'aptitud o no de la persona en funció del seu estat de salut.

Jubilació anticipada

1. El Departament sol iniciar l'expedient de jubilació anticipada quan s'està a punt d'arribar als 18 mesos de baixa, encara que ho pot fer abans.
2. Envia la persona a l'ICAM com a organisme consultiu.
3. L'ICAM recomana:
 - L'alta.
 - La continuació fins que millori. En casos molt especials en què la continuïtat de la baixa comporti la reincorporació de la persona a la feina, per acabar un tractament o rehabilitació es podrà allargar la baixa fins a un màxim de 24 mesos.
 - La incapacitat permanent total (per a la seva feina) o absoluta (per tot a tipus de feina).
4. L'informe de l'ICAM és vinculant i el Departament NO pot jubilar d'ofici.
5. Si la persona no hi està d'acord ha de reclamar a l'ICAM i, sobretot, demanar visita amb la metgessa del treball del Servei de Prevenció del seu SSTT perquè faci un informe d'aptitud per presentar a l'ICAM en la reclamació.

Per al càlcul de la pensió cal tenir en compte que:

- Els anys que falten des de la data de la resolució de jubilació per incapacitat fins que la persona faci els 65 anys, es compten com a cotitzats per a la pensió de jubilació.
- Si la incapacitat és total, s'ha de descomptar del total brut de la pensió, el percentatge corresponent d'IRPF, i si és absoluta les persones estan exemptes d'aquest

descompte.

- En situació de jubilació, es deixa de pagar classes passives i Muface, encara que es mantenen tots els drets.
- Segons la *Ley 2/2008 de los presupuestos generales del estado* (BOE 309 de 24/12/2008) *Disposiciones adicionales Decimotercera*. (p 51845-51846) *Pensiones ordinarias de jubilación o retiro por incapacidad permanente para el servicio o inutilidad del Régimen de Clases Pasivas del Estado. Decimosexta*. (p 51847) *Modificación del artículo 33 del texto refundido de la Ley de Clases Pasivas del Estado, aprobado por Real Decreto Legislativo 670/1987, de 30 de abril. Sexagésima segunda*. (p 51856) *Armonización de Regímenes de los Funcionarios Públicos. DISPOSICIONES FINALES Primera*. (p 51859) *Modificación del texto refundido de la Ley de Clases Pasivas del Estado, aprobado por Real Decreto Legislativo 670/1987, de 30 de abril*
- S'ha de reduir el 25% del càlcul de la pensió a aquelles persones que es jubilin per incapacitat permanent total i acreditin 15 o menys anys cotitzats. Entre 20 i 15 anys cotitzats, es reduirà un 5% per cada any fins arribar al 25% abans esmentat. Si s'han cotitzat menys de 20 anys i es compatibilitza la pensió amb un treball, la pensió queda reduïda en un 45%.
- Si s'han cotitzat més de 20 anys no hi ha rebaixa en el càlcul, llevat que es compatibilitzés amb un treball, aleshores es redueix el càlcul de la pensió en un 25%.

Drets de les persones davant l'ICAM

Atesa la quantitat de casos de persones que han vist conculcats els seus drets quan són requerides per l'ICAM per tal de ser avaluades respecte al seu estat de salut i no les permeten entrar a la visita acompanyades, cal aclarir que:

Cap metge pot obligar la persona a anar sola a un acte mèdic si aquesta hi vol anar acompanyada. Tampoc no pot negar-li la visita per aquest motiu. És sempre la persona qui decideix si hi vol entrar sola o acompanyada.

Segons el Codi Deontològic en el seu Títol 4. Del dret a la intimitat i del secret professional.

“Art. 29. El metge té el deure de respectar el dret de tota persona a la seva intimitat amb el benentès que els límits d'aquesta sols pot

fixar-los l'interessat. Per tant, el metge, tret de l'express consentiment del pacient o per desig d'aquest, no ha de permetre que persones estranyes a l'acte mèdic el presenciïn sense cap raó considerada justificada”.

En el cas que el/la metge de l'ICAM no permeti l'entrada de l'acompanyant, o es negui a visitar si entra, cal demanar un justificant de la visita i entrar un escrit per registre en què s'expliqui el que ha passat per tal de tenir un justificant d'acompliment del requeriment de la visita.

El mateix ICAM te un document amb els drets i deures de les persones usuàries que incompleix de manera flagrant.

Drets de les persones usuàries en la seva relació amb l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM)

1. Drets relacionats amb la igualtat i la no discriminació de les persones.
 - Gaudir sense discriminació dels drets reconeguts en aquesta carta.
 - Utilitzar les llengües oficials de Catalunya.
 - Ser tractades amb respecte i deferència.
2. Drets relacionats amb la intimitat i la confidencialitat
 - Preservar la seva intimitat respecte d'altres persones.
 - Ser atès en un medi que garanteixi la intimitat, la dignitat, l'autonomia i la seguretat.
 - Tenir garantida la confidencialitat de la informació.
3. Drets relacionats amb la informació i l'accés a la documentació
 - Rebre la informació que contingui l'expedient.
 - Tenir la seguretat que el seu expedient està complet amb la informació sobre el seu procés i les actuacions avaluadores.
 - Accedir a la documentació de l'expedient i obtenir còpies dels documents que contingui.
4. Drets relacionats amb l'accés a l'avaluació
 - Ser atès en un període de temps adequat i d'acord amb criteris d'equitat i qualitat.
 - Sol·licitar canvi de professional facultatiu a l'ICAM.
 - Sol·licitar canvi de centre de l'ICAM.
 - Que se'ls faciliti la presència d'un acompanyant durant la visita d'avaluació mèdica.
 - Ser informades directament per l'ICAM del resultat del procés avaluador.
5. Drets relacionats amb la informació general sobre els serveis i la participació dels usuaris
 - Conèixer totes les persones que els presten atenció.
 - Disposar de la carta de drets i responsabilitats i poder-la consultar en tots els centres de l'ICAM.
 - Rebre informació general i sobre la cartera de serveis.
 - Presentar reclamacions i suggeriments i tenir-ne una resposta.
 - Formular al·legacions i aportar documents en qualsevol fase del procediment.
 - Poder exercir els seus drets i ser informades de les seves responsabilitats.

Responsabilitats de les persones usuàries en la seva relació amb l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM)

1. Mantenir el respecte degut a la dignitat personal i professional de les persones que presten els seus serveis a l'ICAM.
2. Tenir respecte envers les altres persones usuàries de l'ICAM.
3. Utilitzar de manera responsable, d'acord amb les normes del centre, les instal·lacions i els serveis de l'ICAM.
4. Complir les normes establertes en el centre.
5. Facilitar, de forma lleial i certa, les dades d'identificació personal i la informació sanitària que siguin necessàries per realitzar l'avaluació mèdica.
6. sotmetre's a totes les revisions i els controls realitzats a instància de l'ICAM, mentre s'estigui de baixa.
7. Tenir cura de la pròpia salut.
8. Fer ús adequat de les prestacions ofertes pel sistema sanitari, fonamentalment les d'incapacitat laboral (temporal i permanent). <http://www.gencat.cat/salut/icam.htm>